

FARMASIALIITTO

3.4.2024

Suomen Farmasialiiton kannanotto itsehoitolääkkeiden myynnin osittaiseen vapauttamiseen

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman yhdeksi tärkeäksi tavoitteeksi on kirjattu rationaalisen lääkehoidon toteutuminen. Farmasialiitto katsoo, että itsehoitolääkkeiden myynnin osittainen vapauttaminen ei tue rationaalisen lääkehoidon toteutumista.

Lääkehoitoprosesseihin liittyy koko sosiaali- ja terveydenhuollon kentällä ongelmia, mutta itsehoitolääkkeiden saavutettavuus ei ole yksi niistä. On vaikea nähdä, mitä merkittävää hyötyä tai säästöjä itsehoitolääkkeiden myynnin vapauttaminen toisi lääkkeiden käyttäjille tai yhteiskunnalle. Itsehoitolääkkeiden myynnin vapauttamista tulee tarkastella osana hallitusohjelmaankin kirjattua tavoitetta apteekkilouden kokonaisuudistuksesta, jota farmasian alan toimijat laajasti kannattavat.

Suomen Farmasialiitto edustaa noin 7600 farmasian ammattilaista. Tämän kannanottomme pohjana on muun muassa jäsenillemme alkuvuonna 2024 tehty kysely itsehoitolääkkeiden myynnin vapauttamisesta. Kyselyyn vastasi noin 1400 farmaseuttia ja proviisorina.

Lähes kaikki kyselyyn vastanneet jäsenemme ilmaisivat huolensa lääkeneuvonnan toteutumisesta, mikäli itsehoitolääkkeiden myyntikanavia laajennetaan. Huolta aiheuttivat myös hoitoon ohjauksen viivästyminen ja turhien lääkehoitojen lisääntyminen.

Farmaseutit ja proviisorit ovat korkeasti koulutettuja lääkehoidon asiantuntijoita, joiden ydinosaamista on lääkeneuvonta ja lääkehoidon ohjaus. He antavat apteekeissa asiakkaiden yksilölliset tarpeet huomioivaa lääkeneuvontaa. Farmasian ammattilainen osaa arvioida lääkehoidon tarpeellisuuden, ohjata oikeaan lääkkeen valintaan ja käyttöön sekä varmistaa, että kyseinen lääke sopii yhteen asiakkaan muun lääkehoidon kanssa. Farmaseutit ja proviisorit myös ohjaavat tarvittaessa asiakasta hakeutumaan lääkärin vastaanotolle. Näin vältetään turhilta lääkeshoidoilta, jotka pahimmillaan viivästyttävät asianmukaisen hoidon aloittamista.

Terveysasemien määrä tulee supistumaan entisestään, ja apteekki on monilla paikkakunnilla yhä useammin ainoa terveydenhuollon toimipiste. Apteekeissa neuvotaan asiakkaita hyvin moninaisissa terveyteen ja sairauden hoitoon liittyvissä kysymyksissä. Kun muiden terveydenhuollon yksiköiden määrä vähenee, on yhä tärkeämpää pitää huolta apteekkien toimintaedellytyksistä ja maan kattavasta apteekkiverkosta.

Fimean Lääkebarometri 2023 -väestökysely kertoo selkeästi, että apteekkien asiakkaat arvostavat farmasian ammattilaisten antamaa lääkeneuvontaa. Yli 90 % väestökyselyyn vastanneista on tyytyväisiä apteekkien sijaintiin ja lukumäärään. Vajaa puolet vastaajista ostaisi tutkimuksen mukaan

FARMASIALIITTO

itsehoitolääkkeensä mieluummin päivittäistavarakaupasta kuin apteekista, mutta yli 80 % halusi kuitenkin, että heillä on lääkkeitä ostaessaan mahdollisuus saada neuvontaa farmasian ammattilaiselta.

Farmasialiiton näkemyksen mukaan lääkeneuvonnan tulee aina olla farmaseutin tai proviisorin antamaa, myyntipaikasta riippumatta. Farmasian ammattilaisilla tulee olla mahdollisuus lääkeneuvonnan yhteydessä keskustella asiakkaan kanssa hänen muusta lääkityksestään ja asiakkaan luvalla tarvittaessa selvittää myös hänen käyttämänsä reseptilääkkeet. Vain näin voidaan varmistaa oikea ja turvallinen itsehoitolääkkeiden käyttö.

Farmasian alalla, kuten myös muualla terveydenhuollossa, on haasteita työvoiman riittävydessä. Farmasialiiton jäsenet haluavat hyödyntää osaamistaan täysimääräisesti terveydenhuollon ammattilaisina. Tämä on myös edellytys sille, että apteekkityö nähdään houkuttelevana. Jäsenemme kokevat, että he eivät voi käyttää osaamistaan, mikäli he myisivät itsehoitolääkkeitä päivittäistavarakaupassa.

Farmasialiitto ei lähde arvioimaan sitä, mitkä itsehoitolääkkeet mahdollisesti sopisivat muualla kuin apteekissa myytäväksi. Luotamme tässä Fimean selvityksiin ja siihen, että arvioinnissa huomioidaan vuonna 2023 julkaistut Itselääkityksen Käypä hoito -suositus ja Fimean Kansallinen riskilääkeluokitus. Hallitusohjelman kirjaus siitä, että mahdollinen uudistus toteutetaan lääke- ja lääkitysturvallisuus varmistuen, tukee tätä linjaamme. Kaiken lääkemyynnin tulee myös säilyä Fimean valvonnan alaisena.

Maija Pirttijärvi
puheenjohtaja
Suomen Farmasialiitto ry

Suomen Farmasialiitto on farmasian alan ammattilaisten taloudellinen ja ammatillinen edunvalvoja jo yli sadan vuoden kokemuksella. Jäseniä Farmasialiitossa on noin 7 600. He ovat proviisoreja, farmaseutteja, lääkealan erityiskoulutettuja ja farmasian alan opiskelijoita. Farmasialiitto on Akavan jäsenliitto.